

Erdei Péter

Ittész Mihály (1938–2018) emlékére

„Boldog ember az, aki nem jár gonoszok tanácsán, bűnösök útján meg nem áll, és csúfolódók székében nem ül. Hanem az Úr törvényében van gyönyörűsége és az ő törvényéről gondolkodik. Olyan lesz, mint a folyóvizek mellé ültetett fa, amely ideje korán megadja gyümölcsét és levele nem hervad el, és minden munkájában jó szerencse leszen”

Az elmúlt évtizedek során számtalanszor eszembe jutott az első zsoldárnak ez a néhány verse, amikor kedves barátomról, pályatársamról, Ittész Mihályról gondolkodtam. Igen, minden munkájában jó szerencse leszen, mondja a zsoldáros, és valóban így volt. Hit, szorgalom, kitartás, gondosság, következetesség és jó lelkiismeret, mindenekfelett pedig önzetlenség jellemezte az ő életét, távozásával pótolhatatlan úrt hagyva a családban, a Kodály Intézetben és a magyar zenei életben.

Fiatalkorában az ember a példaképeit talán leginkább a családban és a tanárai között keresi és találja meg. Később, a felnőtt élet elején pedig az idősebb pályatársak között. Így voltam ezzel én is, és közülük a leginkább meghatározó Ittész Mihály volt. 55 évig ismertük egymást!

Először 1963-ban találkoztunk, amikor ő befejezte a zeneakadémiai tanulmányait, én pedig elkezdtem. Ő 1973. szeptember 1-től az akkor alapított Kodály Intézet első teljes állású oktatója lett, én egy évvel később, 1974 őszén kerültem ide. Attól kezdve együtt építettük, fejlesztettük a Kodály Intézetet azzá, amivé lett.

Több mint 20 éven keresztül állt mellettem főigazgató-helyettesként. A mindennapok küzdelmei során derült ki, milyen sok közös van családi háttérünkben, neveltetésünkben, erkölcsi elveinkben, világnézetünkben. Mind szakmai, mind emberi vonatkozásban példaképemmé vált. A hivatali viszony szerencsére hamar kölcsönös megbecsüléssé, majd egyre szorosabb és őszintébb barátságá alakult.

Az évek során sokat vitáztunk is, hol egyikünk, hol másikunk érvelt meggyőzőbben, de mindig békében váltunk el. Évekig próbálkoztunk azzal, hogy a hazai énektanárképzés kodályi alapokon nyugvó, intézményes formáját megvalósíthassuk az Intézetben belül, de ez sajnos nem sikerült, s ez mindkettőnknek örök fájdalma maradt!

Közös munkánk első időszakában többször voltunk együtt külföldön. Előfordult, hogy mielőtt sorra került, előző este megkértem, olvasná fel nekem szállodai szobámban az angol nyelvű előadását. Soha nem vette rossz néven, sőt inkább köszönettel vette, s másnap sikeresen ment minden.

Ittész Mihály építette ki a Kodály Intézet könyvtárát és archívumát, amely a néhány kötetes házi könyvtárból mára az ország egyik legjelentősebb zenei gyűjteményévé nőtt. Az archívumban pedig sok olyan felbecsülhetetlen értékű dokumentum, kézirat, jeles személyiségek hagyatéka található, amely bőséges kutatni valót ad a tudós érdeklődőknek jó néhány évtizedre. Többek között ez a munka vezetett oda, hogy 1982-ben Kodály Zoltánné Péczely Sarolta asszony Kodály egykori budapesti lakását teljes berendezésével, könyvtárával együtt Intézetünk gondjaira bízta.

Mihály saját szakmai érdeklődése szorosan kapcsolódik az előbbiekhöz. Kodály életművének mindhárom területéhez kapcsolódva születtek forrásértékű tanulmányai, előadásai, melyek végül doktori értekezéssé álltak össze. Nem volt könnyű rábeszélni őt, hogy minden készen áll, csak éppen el kell indítani az eljárást. Sokan tudjuk itthon és a nagyvilágban, hogy ő volt Kodály életművének talán legalaposabb ismerője!

De foglalkozott Kodály kortársainak, tanítványainak munkásságával, Kecskemét zenei múltjával is, ezt igazolják az alábbi kötetek is: *In memoriam Nemesszeghy Márta, ...Bodon Pál, ... Vásárhelyi Zoltán, ...Csenki Imre.*

Bárdos Lajosról monográfiát készített. És tervezte a Kodály-monográfiát is.

Írt tankönyveket az egykor volt óvónői szakközépiskola számára. Szerkesztette az Intézet évkönyveit, segítette fiatalabb kollégáink publikációinak megjelenését, terjesztését. Mindezt pedig olyan természetes önzetlenséggel és jóakarattal tette, ami példátlan. Ugyanilyen példaértékű volt az a tevékenység, amit az NKA zenei kuratóriumának elnökeként egy cikluson át végzett, amikor is megpróbálta a majdnem lehetetlent, vagyis pártatlanul, kizárólag értékalapon elosztani a rábízott javakat.

Gazdag, termékeny életet adott a Teremtő Ittész Mihálynak. Bámulatra méltó szaktudása, legendás memóriája biztos újtélző volt neki magának és minden arra figyelőnek. Ötletgazdagsága szinte kifogyhatatlan volt, de mindig kötődött a szóban forgó kérdés mélyre ható ismeretéhez!

Életét szolgálatnak tekintette, szerényen, önzetlenül, soha nem hivalkodva öntötte, osztotta tudását a tanítványainak, a kollégáinak és mindenki másnak.

Mindezekon túl pedig ember volt, a szó legnemesebb értelmében, kedvességével, humorával minden munkatársát elbűvölte. Nagyon szerettük őt. Most, hogy az Intézet épületének felújítása elkezdődik, végigfutott lelki szemeim előtt az elmúlt több mint 40 év. Bármilyen szép lesz az épület a felújítás után, az ő hiánya most már mindig jelen lesz a falak között.

Az utóbbi 2-3 évben az volt az érzésem, hogy erőt vett rajta valami kényszerű sietség, egyre többet vállalt, mintha versenyt akart volna futni az idővel. A munka lázában égett, sokszor hajnalig ült a számítógép mellett. Járt a országot, jelen akart lenni minden rendezvényen, amit a Kodály Társaság szervezett. Sokszor kértem, válogasson, ossza meg a tennivalókat, de ebben nem figyelt rám.

Márai Sándor *Füves* könyvében írja a következőt:

„Nem segít semmi, a végén el kell égni, ha azt akarod, hogy valami megmaradjon abból, ami életed értelme volt. Az élet anyagát, a test szövetét is oda kell dobni a lángoknak, melyek egyszerre perzselnek kívülről és belülről.”

Az ő életének értelme Kodály szolgálata, a kodályi életmű hűségese védelme és terjesztése volt. Neve, munkája mint a világítótorony áll most, és fog állni a jövőben azok előtt, akik a magyar zenetudományt hivatásuknak tekintik.

E számunkat nyomta és kötötte a Print 2000 Nyomda Kft.

print 2000

NYOMDA KFT. KECSKEMÉT

6000 Kecskemét, Nyomda u. 8.

Tel.: +36 76 501 240; Fax: +36 76 501 249

E-mail: info@print2000.hu

www.print2000.hu

Folyóiratunk megjelentetését az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Nemzeti Kulturális Alap támogatja.

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Nemzeti Kulturális Alap